

18. Konference environmentální archeologie 2024
/
18th Conference of environmental archaeology 2024

Environment a kultura
/
Environment and culture

Sborník abstraktů / Abstract book

MUSEUM
MUZEUM VÝCHODNÍCH ČECH
V HRÁDCI KRÁLOVÉ

 Univerzita Hradec Králové
Filozofická fakulta

18. Konference environmentální archeologie 2024

Environment a kultura

7. až 9. února 2024 v přednáškovém sále Muzea východních Čech, Eliščino nábřeží 465/7, Hradec Králové

Konference bude zaměřena na téma Environment a kultura. Tyto dva fenomény představují dvě neoddělitelné dimenze, které utvářejí svět člověka. Při tom se obě složky vzájemně ovlivňují a do jisté míry podmiňují. Proto by environmentální výzkum na poli archeologie neměl být v analýze a interpretaci jednostranně zaměřen pouze na dimenzi environmentální, ale měl by reflektovat i kulturní souvislosti studovaných environmentálních jevů. Organizátoři konference doufají, že příspěvky se zaměří na rozličné aspekty podle zaměření jednotlivých badatelů, vždy by ale měly zohledňovat obě složky tématu. Vítána jsou témata vztahujících se např. k otázkám: jaký je vztah přírodního prostředí a společenských institucí? Jak jedna složka reaguje na proměny složky druhé? Jaké jsou rozdíly v reálném a symbolickém zacházení s rostlinami či zvířaty? A fenomény neživé přírody? Jak různé součásti přírody formují ekonomické či kulturní jevy? Mají běžně zkoumané fenomény jedné oblasti netušené či skryté souvislosti v druhé oblasti? Rádi vedle archeologů a přírodovědců přivítáme také historiky, etnology a další zájemce.

Poděkování organizátorům:

Univerzita Hradec Králové (<https://uni.uhk.cz/archeologie>)

Muzeum východních Čech (<https://www.muzeumhk.cz/>)

IANSa – Interdisciplinaria Archaeologica – Natural Sciences in Archaeology (<http://www.iansa.eu/cea>)

18th Conference of environmental archaeology 2024

Environment and culture

7 to 9 February 2024 in auditorium of the Museum of Eastern Bohemia, Eliščino nábřeží 465/7,
Hradec Králové

The conference will focus on environment and culture. These two phenomena represent two inseparable dimensions that shape the human world. In doing so, the two components influence each other and to some extent condition each other. Therefore, environmental research in the field of archaeology should not be unilaterally focused only on the environmental dimension in its analysis and interpretation, but should also reflect the cultural context of the environmental phenomena studied. The conference organizers hope that papers will focus on different aspects according to the focus of individual researchers, but should always consider both components of the topic. Topics related to questions such as: what is the relationship between the natural environment and social institutions? How does one component respond to changes in the other? What are the differences in the real and symbolic treatment of plants or animals? And the phenomena of inanimate nature? How do different components of nature shape economic or cultural phenomena? Do commonly studied phenomena in one field have unsuspected or hidden connections in the other field? In addition to archaeologists and naturalists, we are also happy to welcome historians, ethnologists and other interested parties.

Organizers acknowledgement:

University of Hradec Králové (<https://uni.uhk.cz/archeologie>)

Museum of Eastern Bohemia (<https://www.muzeumhk.cz/>)

IANSA – Interdisciplinaria Archaeologica – Natural Sciences in Archaeology (<http://www.iansa.eu/cea>)

Program conference / Conference Program

7. února 2024 / 7 February 2024

12:00 – 13:00

registrace / registration

13:00 – 13:30

zahájení conference / opening of conference

13:30 – 15:10

Sekce 1 / Session 1

Nové náhledy na staré náhledy / New insights on old insights

13:30 – 13:50

Jaromír Beneš

Koncept archeologické kultury Davida Clarkeho a environmentální archeologie: ožívování Schrödingerovy kočky

13:50 – 14:10

Ivana Šitnerová, Jaromír Beneš, Tereza Majerovičová, Jiří Bumerl, Václav Fanta, Kristina Janečková

Plužina jako promyšlený a krajinu měnící konstrukční prvek

14:10 – 14:30

Martin Janovský

Dark soil on sand dunes as a result of terrain levelling at the early medieval settlement of Mikulčice

14:30 – 14:50

Mateusz Krupski, Cezary Kabała, Maciej Ehlert, Dominika Kofel, Małgorzata Malkiewicz, Agnieszka Przybył, Agata Sady-Bugajska

Persistence and transformation of chernozemic soils in the Silesian loess zone (SW Poland). The role of environmental factors and human activity in the Late Holocene

14:50 – 15:10

Ivana Vostrovská, Petr Kočár, Romana Kočárová, Libor Petr, Josef Kašák

Dynamika neolitické krajiny ve střední Evropě

15:10 – 15:30

Coffee break

15:30 – 16:50

Sekce 2 / Session 2

Strategie / Strategies

15:30 – 15:50

Patricia Ayipey, Jaromír Beneš

Exploring Foodways in Ghana: Insights from Likpe Kukurantumi Earthwork Site

15:50 – 16:10

Michaela Ptáková, Mária Hajnalová, Veronika Komárková, Tereza Šálková, Michaela Vychronová, Adéla Pokorná, Martin Pták, Jiří Bumerl, Václav Vondrovský

Strategie prvních zemědělců na jihu Čech

16:10 – 16:30

Caleb Ranum

Plants and Culture in the Early Iron Age: Foodways of the Middle Danube Region

16:30 – 16:50

Tereza Majerovičová, Jan Novák, Miguel Ballesteros, Idrissa Manka, Jiří Bumerl, Jan John, Jaromír Beneš

Využití krajiny a struktura sídlišť na periferii Národního parku Niokolo-Koba v jihovýchodním Senegalu

16:50 – 17:10

Adéla Pokorná, Kristýna Hošková, Kristina Doležalová, Dorian Fuller, Jan Hošek, Lucie Juříčková, Katarína Kapustka, Jan Novák, Petr Pokorný, Jaroslav Řídký, Jiří Unger, Lenka Varadzinová, Jan Zavřel, Ladislav Varadzin

Proměny krajiny v subsaharské Africe a adaptace lidských populací v průběhu holocénu. Představení interdisciplinárního projektu: the Shaqadud Archaeological Project, Sudán

Landscape changes in sub-Saharan Africa and adaptation of human populations during the Holocene. Introducing an interdisciplinary project: the Shaqadud Archaeological Project, Sudan

17:10 – 17:30

Coffee break

17:30 – 18:30

Sekce 3 / Session 3

Kultura / Culture

17:30 – 17:50

Karel Stibral

Hory v hlavě a kolem hlavy

17:50 – 18:10

Michal Vokurka

Environmentální aspekty barokní kultury

18:10 – 18:30

Pavol Jelínek

Breza - jej praktická a symbolická úloha v době bronzovej

8. února 2024 / 8 February 2024

8:00 – 8:30

registrace / registration

8:30 – 9:50

Sekce 4 / Session 4

Materiály / Materials

8:30 – 8:50

Kryštof Derner, Jiří Crkal, Petr Lissek, Vilém Zábranský, Petr Kočár, Libor Petr, Ondřej Malina

Nouze o dřevo v Krušnohorských hornických revírech v raném novověku z pohledu environmentálně archeologického výzkumu a očima současníků

The need for timber in the Erzgebirge mining districts in the early modern period from the perspective of environmental archaeological research and the eyes of contemporaries

8:50 – 9:10

Dominika Václavíková

Železářská výroba trhové vsi „Staré Město“ u Žďáru nad Sázavou z pohledu environmentálních analýz

9:10 – 9:30

Miloslav Chytráček, Lukáš Kučera, Martin Golec, Zuzana Golec Mírová, Doris Mischka, Katja Hagemann, Jan Martínek

Jantarové stezky ve starší době železné mezi Rýnem a Moravou. Metodika, výzkumné otázky a první výsledky

9:30 – 9:50

Jan Novák, Tereza Šálková

Selekce dřevin pro stavbu domů a doklady ovlivnění dřevinné skladby vegetace v blízkém okolí archeologických lokalit na základě výsledků antrakologické analýzy

9:50 – 10:10

Coffee break

10:10 – 11:30

Sekce 5 / Session 5

Krajiny / Landscapes

10:10 – 10:30

Petr Šída, Petr Pokorný

Příroda a kultura na příkladech ze severočeských pískovců

10:30 – 10:50

Tomasz Kalicki, Piotr Biesaga, Paweł Przepióra, Martyna Gryś, Marcelina Maturlak, Izabela Biegalska

A record of human activity and cultural changes in the Nida river valley (central Poland) during the Roman period

10:50 – 11:10

Libor Petr, Petr Kočár, Lenka Lisá, Aleš Bajer, Martin Lanta, Tomáš Zavoral

Tam, kam chodí Červená karkulka: lesní vegetace mladšího holocénu ve východních Čechách

11:10 – 11:30

Eva Jamrichová, Lucia Benediková, Mária Hajnalová

Krajina a človek na severnom úpätí Nízkyh Tatier od praveku po súčasnosť

11:30 – 11:50

Coffee break

11:50 – 12:50

Sekce 6 / Session 6

Kosti, buňky, tkáně / Bones, cells, tissues

11:50 – 12:10

Zuzana Borzová

Zvieratá v živote a kultúre starých Maďarov

12:10 – 12:30

Kristýna Kuklová, Miroslav Králík, Eva Nosková, Barbora Pafčo

Metody užívané pro diagnostiku parazitárních nákaz a jejich použití na archeologickém materiálu

12:30 – 12:50

Karolína Kupková, Miroslav Králík

Možné environmentální faktory prenatalní fáze lidské životní historie: perspektivy využití kostěného labyrintu pyramidy kosti spánkové

13:00

Přistavení autobusu pro exkurzi před budovou muzea / Excursion bus prepared in front of the Museum building

13:15

Odjezd na exkurzi / Excursion departure

13:45 – 15:15

Prohlídka Bastionu I. pevnostního města Josefov / Tour of the Bastion I. of the fortified city of Josefov

15:45 – 17:15

Prohlídka pravěkého archeoparku Všestary / Tour of the prehistoric archaeopark Všestary

17:45

Návrat k budově muzea – konec exkurze / Return to the Museum building – end of the excursion

18:30

Otevřena restaurace pro večerní raut / opening of the restaurant for the evening banquet

Restaurace / Restaurant:

Pivnice Pivovarské domy / Cellars of Pivovarske domy

<https://hradeckyklenot.cz/pivnice>

Adresa / Address:

Pivnice Pivovarské domy, Velké náměstí 25

19:00

Začátek rautu / beginning of the banquet

9. února 2024 / 9 February 2024

8:00 – 8:30

registrace / registration

8:30 – 9:50

Sekce 7 / Session 7

Sídla 1 / Sites 1

8:30 – 8:50

Eva Jamrichová, Lukáš Kučera, Zuzana Golec Mírová, Martin Golec

Peřová analýza halštatských vrstiev z jaskyne Býčia skala. Príspevok k interpretácii centrálnej halštatskej lokality

8:50 – 9:10

Kateřina Klívarová, Milan Kuchařík

Užitkové a synantropní druhy ve starší době železné, Praha-Ruzyně

9:10 – 9:30

Tomasz Kalicki, Bartłomiej Szmoniewski

Stradów – the largest early medieval stronghold in Poland in the light of interdisciplinary analysis

9:30 – 9:50

Weronika Bałdyga

Environment, Landscape and Society. The early medieval settlement complex at Ciepłe in Eastern Pomerania

9:50 – 10:10

Coffee break

10:10 – 11:30

Sekce 8 / Session 8

Sídla 2 / Sites 2

10:10 – 10:30

Lenka Lisá, Hana Grison, Ivan Čižmář, Šárka Stejskalová

Být, či nebýt... aneb je to podlaha, nebo není to podlaha? Jak interpretovat výplně laténských zahloubených domů?

10:30 – 10:50

Tomasz Kalicki, Jani Puntos Konstantinovski, Cyryl Puntos Konstantinovski

Ancient city at Kourion (S Cyprus): Environmental conditions of the location and functioning (first results)

10:50 – 11:10

Kateřina Klívarová, Romana Kočárová, Petr Kočár, Petr Čech, Petr Vágner

Ekonomika a ekologie zaniklé středověké vesnice Nesvětice (k.ú. Libkovice), na základě archeobotanických a antrakologických dat

11:10 – 11:30

Tomasz Kalicki, Krzysztof Żurek

The Bronze Age Filipy site in the peat bogs of the Narew underfit river valley – case geoarchaeological study

11:30 – 11:50

Coffee break

11:50 – 13:10

Sekce 9 / Session 9

Sídla 3 a metody / Sites 3 and methods

11:50 – 12:10

Ondřej Mlejnek, Lenka Lisá, Maria Hajnalová, Ákos Pető, Piotr Moska

Výsledky interdisciplinárního výzkumu paleolitické lokality Želeč I na střední Moravě

12:10 – 12:30

Petr Kočár

Archeobotanika na Hedvábné stezce, výsledky výzkumu v jižním Kyrgyzstánu

12:30 – 12:50

Zdeňka Sůvová

Potenciál výplně odpadních jímek z pohledu archeozoologa

12:50 – 13:10

Tomáš Fair, Romana Kočárová, Petr Kočár, Lenka Lisá

Možnosti archeologické interpretace vrcholně středověkých archeoantrakologických dat v ČR

Posterová sekce / Poster Session

Poster 1

Veronika Petrlíková, Lenka Hrabáková, Jaromír Beneš, Martin Pták

Selektivní výběr dřeva na příkladu raně středověkých hradišť Prácheň a Netolice

Poster 2

Julia Salova, Leonid Vyazov, Jaromír Beneš

When Barley and Wheat meet Millet: Cereal Cultivation Patterns in the Forest and Forest-Steppe of Eastern Europe from the Early Iron Age to the Early Middle Ages